

הקב"ה, ואי נאמר ש"ד א"צ שיהיו צדיקים וחכמים כי שלוחו ש"א כמותו. ואיתא עוד בפרק חלק ד"צ ע"ב — אמר רב מנין לתחית המתים מן התורה, שנאמר "ונתתם ממנו לאהרן הכהן", וכי אהרן לעולם קיים, והלוא לא נכנס לא"י שנותנים לו תרומה, מכאן לת"ה מן התורה. דבי ר' ישמעאל תנא, לאהרן כאהרן, מה אהרן חבר אף בניו חברים. עד כאן.

המורם מכל האמור, דלמ"ד שד"ר צריך לפרש פי' הכתוב (במדבר י"ח כ"ח) "ונתתם ממנו... לאהרן הכהן", רוצה לומר כאהרן, מה אהרן חבר אף בניו וכו', ואי נאמר שלוחי דידן צ"ל פי' הכתוב הנז' לאהרן מה אהרן וכו'. מכאן לת"ה מן התורה.

ואיתא עוד במדרש — מה טעם (כ"ב י"ב) "אל תשלח ידך אל הנער", יען ג' שותפים יש באדם — אביו ואמו והקב"ה, ולא לקחת רשות מאמו, וכיון שהטעם הוא שלא לקחת רשות מאמו מוכרח דס"ל דשלוחי דידן, וכיון דס"ל ש"ד בהכרח לפרש פי' הכתוב "ונתתם ממנו" וכו' ר"ל מכאן לת"ה מן התורה. זה כוונת המדרש של "אל תשלח ידך אל הנער". ע"כ שמעתי.

ובזה פי' אני בעניותי מ"ש (מלאכי ב' ז') "כי שפתי כהן ישמרו דעת" וכו', דמאי נתינת טעם (שם) "כי מלאך" וכו'. ברם עפ"י האמור א"ש, דאם נאמר שד"ר צ"ל "ונתתם ממנו לאהרן", רוצה לומר מה אהרן חבר וכו' אף בניו וכו', זה אומרו "כי שפתי כהן ישמרו דעת" וכו', ולמה אמר כל זה, והשיב "כי מלאך ה' צבאות הוא". ר"ל שליח ה' צבאות הוא. ודו"ק.

במדרש: (כ"ב י"ב) "אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה". מכאן

"ויאמר הנה האש והעצים ואיה השה לעולה" מוכרח דאין אני קרבן, דאם כן מעלת בקדשים. לזה אמר ויאמר אברהם (כ"ז ח') "אלהים יראה לו השה" שהוא לשון עתיד, שתהיה קדש בביאתך שם ולא קודם כהלל כנו'. ודו"ק כי נכון הוא.

בפסוק (כ"ב ז') "ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני..." ע"כ.

יובן במ"ש (עי' רש"י כ"א ב', ב"מ פז.), שליצני הדור היו אומרים מאבימלך נתעברה שרה. לפיכך בשחיטת יצחק אע"ה יתחזק שטותם, דאלו היה אביו רחמי אב על בן ולא היה שוחטו — כרחמי אב על בנים. משום הכי "ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי", מהיכן ידעו שאת אבי, אדרבא יתחזק ליצנותם בזה. לזה אמר — "הנני בני" אדרבא מזה הוכחה שאתה בני, שהרי נשבעתי לאבימלך (בראשית כ"א כ"ג) "אם תשקור לי ולניני ולנכדי", ואיך אפשר לומר שאני נוגע בו, ואיך יצוהו הקב"ה על זה. ודו"ק היטב כי נכון הוא עד מאד. ודברי פי חכם חן.

במדרש (פרדר"א ל"א): (כ"ב י"ב) "אל תשלח ידך אל הנער" וכו'. מכאן לתחיית המתים מן התורה עכ"ל.

ויובן בהקדים במאי דאיתא בפ"ק דמס' קדושין דכ"ג הני כהנים שלוחי דידן או שלוחי דרחמנא. וכתב הריטב"א ז"ל בחידושיו, מאי נפקותא אי נאמר שד"ר או ש"ד חוץ מהנפקותא של הש"ס. ואמר דנ"מ, דאי לקחו הכהנים בהמה שלא ברשות בעלים והקריבוה, אי נאמר ש"ד אינה מועלת, ואי נאמר שד"ר טוב עשו דלה' הארץ ומלואה. עוד נפקותא אחרת — דאי נאמר שד"ר צריכים הכהנים המקריבים להיות צדיקים וחכמים דוגמת

לתחיית המתים מן התורה. עד כאן לשונו.

עיי' בסה"ג [— בסוף הגליון] בדרוש לשבת תשובה באורך פירוש נחמד. וגם יתפרש דרך אגב מדרש אחר, וזה לשונו: בשעה שאמר לו הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה (בראשית כ"ב י"ב) "אל תשלח ידך אל הנער" אמר לו אם כן תן לבני עשרת ימי תשובה. ^{החזקת חיים} יעוי' שם באורך. ודברי אלהים חיים.

ועל פי האמור, פירשתי בעניות מדרש מבואר מהרב הגדול חיד"א זיע"א בס' יוסיף אומץ ז"ל, בשעה שאמר הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה "אל תשלח ידך אל הנער", אמר לו תן לבני עשרת ימי תשובה. עכ"ל. והרב הנז' פירש בו כמה פירושים. ואענה חלקי בהקדמות הנז"ל, ובהקדים עוד במאי דמקשה הרא"ש ז"ל במסכת זבחים על מאי דקיימא לן במסכת זבחים, (על מאי דקיי"ל) בעלי חיים שנדחו אין חוזרים ונראים. והקשו (מן) [על] התשובה (מעוננו) [מבע"ח דאינו] חוזר ונראה. ותרץ — אדם שאני, והביא ראיה מתחיית המתים שאע"ג שנדחה ומת חוזר ונראה בתחייה. וק"ל.

ובזה פירש הרב "ברך יצחק" ז"ל הני פסוקי, (תהלים פ"ה ו') "הלעולם תאנף בנו תמשוך אפך לדור ודור הלא אתה תשוב תחינו ועמך ישמחו בך" וכו' ע"כ. דזה

היתה הטענה, "הלעולם תאנף בנו" וכו'. דסבירא ליה דבעלי מומים שנדחו אינם חוזרים ונראים אפילו אדם, ולכך אין אתה מקבל אותנו בתשובה, "הלא אתה תשוב תחינו" וכיון שאתה מחייה המתים אם כן בהכרח צריכים לחלק דאדם שאני. ודו"ק.

נחזור לעניינינו, נמצינו למדים מהדרש דלעיל ממ"ש, אמר לו הקב"ה לאברהם אע"ה "אל תשלח ידך אל הנער", יצא לנו מכאן תחיית המתים מן התורה, ובעבור זה נתחזק אברהם אבינו ע"ה ושאל מהקב"ה — יען שאתה עתיד להחיות מתים אם כן בהכרח דס"ל דבעלי חיים שנדחו אינם חוזרים ונראים חוץ מאדם, דהראיה ש"אתה תשוב תחינו", אם כן תן לבני עשרת ימי תשובה. ודו"ק כי נכון הוא.

בפסוק (כ"ב י"ד) "אשר יאמר היום בהר ה' יראה".

ויובן על פי מ"ש ז"ל (סנהדרין קב:), אין לך כל תלם ותלם שבארץ ישראל שלא הניח ע"ז. וטעמם היה, כדי שיהיו כל ההרים עבודים ולא ישאר מקום טהור לבית המקדש. מה עשה הקב"ה, עשה הר ^{אוצר החכמה} המוריה בקעה, עד שבא אברהם והיתה להר. וידוע כי כל זה נברא במאמר. וזהו שאמר "אשר יאמר" אמירה, "היום" דוקא, "בהר" המוריה יראה, ע"כ מקודם דהיה בקעה. ודו"ק כי נכון.

פרשת חיי שרה

המקומות. ועוד — "שני חיי שרה" שנים יתירה.

ויובן בהקדים מ"ש רז"ל (נדרים סד:), מי שאין לו בנים חשוב כמת. ומנלן, מרחל — (בראשית ל' א') "ואם אין מתה אנכי".

בפסוק (כ"ג א') "ויהיו חיי שרה" וכו'. ע"כ.

ויש לדקדק במאמר הכתוב "ויהי" לשון וי, ולא כן דרכו של מקרא בכל